

Real-Time Systems (RTSYST)

Week 6

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Scheduling Dienstregeling van taken

- N taken kun je in $N!$ verschillende schedules uitvoeren.
 - Bijvoorbeeld 10 taken: 3628800 mogelijke schedules.
 - Met preemption nog veel meer mogelijkheden.
- De gekozen scheduling moet aan alle time requirements voldoen.
- Een scheduling **scheme** (=plan) bestaat uit:
 - Een **algoritme** om een schedule te bepalen.
 - Een **methode** om het “**worst-case**” gedrag van een, met het algoritme bepaalde, schedule te voorspellen.

DE HAAGSE 148
HOGESCHOOL

Scheduling wanneer?

- **Statisch:** schedule ligt vast voor uitvoering.
 - Taken, worst-case executietijden en deadlines moeten van tevoren bekend zijn.
 - Je kunt door middel van een analyse aantonen dat alle deadlines worden gehaald.
 - Response tijden zijn voorspelbaar!
 - Kan niet reageren op “onvoorziene” situaties.
- **Dynamisch:** schedule bepaald tijdens uitvoeren.
 - Gedrag minder goed vooraf voorspelbaar.
 - Kan dynamisch inspelen op onvoorziene omstandigheden (b.v. berekening die langer duurt dan verwacht).

DE HAAGSE 149
HOOGESCHOOL

Scheduling RT systemen

- Bijna altijd wordt een statische methode gebruikt.
- Meest gebruikt: **Preemptive Priority Based scheduling**
 - op elk moment runt de ready taak met de hoogste prio
 - In dit geval bestaat een scheduling scheme uit:
 - Een algoritme om de prioriteit van elke taak te bepalen.
 - Een methode om de schedulability te voorspellen = Een methode om het “worst-case” gedrag bij de gekozen prioriteiten te voorspellen en te bekijken of aan alle time requirements wordt voldaan.

DE HAAGSE 150
HOOGESCHOOL

Scheduling Simpel beginnen

- Het aantal taken is bekend. N
- Alle taken zijn periodiek en de perioden zijn bekend. T_i
- De taken zijn **onafhankelijk** van elkaar (geen synchronisatie en communicatie).
- Systeem overhead wordt verwaarloosd.
- De deadline van elke taak is gelijk aan de periode. $D_i = T_i$
- De worst-case executietijd van elke taak is vast en bekend. C_i

Dit process model is **te simpel** (maar al moeilijk genoeg).
Later zullen we realistische modellen bekijken.

Cyclic executive

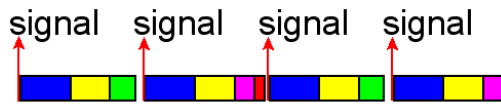
- Als schedule van tevoren bepaald is kun je het uitvoeren van de schedule **expliciet** programmeren.
- Voorbeeld:

Taak	T	C
a	25	10
b	25	8
c	50	5
d	50	4
e	100	2

```
// zet timer: elke 25 ms een signal
while (1) {
    sigwait(&set, &signum); a(); b(); c();
    sigwait(&set, &signum); a(); b(); d(); e();
    sigwait(&set, &signum); a(); b(); c();
    sigwait(&set, &signum); a(); b(); d();
}
```

- Hoe bepaal je de **schedulability**?
- Hoe vind je een **schedule**?

Cyclic executive

a $T = 25$ $C = 10$

b $T = 25$ $C = 8$

c $T = 50$ $C = 5$

d $T = 50$ $C = 4$

e $T = 100$ $C = 2$

minor cycle
= 25 ns
major cycle
= 100 ns

Utilization (benutting)

$$U = 10/25 + 8/25 + 5/50 + 4/50 + 2/100 = 0,92$$

Als $C_e = 4$ dan geldt $U = 0,94$ en is er **geen** schedule mogelijk!

- Hoe bepaal je de **schedulability**?
- Hoe vind je een **schedule**?

DE HAAGSE 153
HOGESCHOOL

Cyclic executive

- **Eigenschappen:**

- Er zijn geen processen (of threads) de taken zijn gewone functies.
- Er is shared memory voor communicatie. Protectie is **niet** nodig.
- Alle T 's moeten een veelvoud zijn van de minor cycle time.
- Systeem is deterministisch.

- **Problemen:**

- Taken met grote verschillen in T 's geeft lange major cycle.
- Sporadic taken zijn **niet** in te passen!
- Slecht onderhoudbaar, aanpasbaar en uitbreidbaar.
- Schedule bepalen is moeilijk!

- **Alternatieven:**

- **Fixed-Priority Scheduling** (FPS)
- Earliest Deadline First (EDF)

DE HAAGSE 154
HOGESCHOOL

FPS Fixed-Priority Scheduling

- Elke taak draait als thread (of process) met een statisch bepaalde **vaste prioriteit**.
- De prioriteit wordt bepaald door de **time requirements**.
- Preemptive ↔ NonPreemptive
 - **Preemptive**: Als thread met hogere prioriteit ready wordt dan wordt running thread meteen onderbroken.
 - **NonPreemptive**: Als thread eenmaal gestart is wordt hij ook afgemaakt.
 - **Deferred Preemption**: Als thread met hogere prioriteit ready wordt dan wordt running thread na een bepaalde tijd zeker onderbroken.

DE HAAGSE ¹⁵⁵
HOGESCHOOL

Rate Monotonic Priority Assignment

- De **periode** van een proces bepaalt de **prioriteit** van dat proces. Hoe korter de periode hoe hoger de prioriteit.
- $T_i < T_j \Rightarrow P_i > P_j$
- Deze methode is **optimaal!**
 - Dat wil zeggen dat als er een mogelijke preemptive FPS schedule is dan is rate monotonic FPS ook mogelijk.

DE HAAGSE ¹⁵⁶
HOGESCHOOL

FPS-RMPA

- Utilization based **schedulability** test:

$$U \equiv \sum_{i=1}^N \frac{C_i}{T_i} \leq N(2^{1/N} - 1)$$

- Als deze test **true** geeft is worden **geen** deadlines gemist!
- Als deze test **false** worden er **misschien** deadlines gemist!

N	Test
1	$U \leq 1.000$
2	$U \leq 0.828$
3	$U \leq 0.780$
4	$U \leq 0.757$
5	$U \leq 0.743$
10	$U \leq 0.718$
oneindig	$U \leq 0.693$

DE HAAGSE¹⁵⁷
HOGESCHOOL

FPS-RMPA Schedulability voorbeelden

- Boek:
 - Voorbeeld A: Tabel 11.5, figuur 11.2 (time line) en figuur 11.3 (Gantt chart). Voldoet **niet** aan de test en haalt deadlines **niet**.
 - Voorbeeld B: Tabel 11.6. Voldoet **wel** aan de test en haalt deadlines **wel**.
 - Voorbeeld C: Tabel 11.7 en figuur 11.4. Voldoet **niet** aan de test maar haalt deadlines **wel**.
- Als aan de test voldaan wordt is dat **voldoende** bewijs dat de deadlines gehaald worden. Maar het is **niet noodzakelijk** dat aan de test voldaan wordt om de deadlines te kunnen halen.

DE HAAGSE¹⁵⁸
HOGESCHOOL

FPS-RMPA Responsetijd analyse

- In tegenstelling tot de vorige test geeft deze analyse de **exacte** response tijden. We kunnen dus exact zeggen of alle deadlines gehaald worden (en met welke marge).

$$R_i = C_i + \sum_{j \in hp(i)} \left\lceil \frac{R_i}{T_j} \right\rceil C_j$$

R_i komt zowel **links** als **rechts** voor. De vergelijking is **niet** eenvoudig op te lossen (door de ceiling functie)

R_i is de response tijd van taak i

$hp(i)$ is de verzameling taken met een hogere prioriteit dan taak i

DE HAAGSE 159
HOGESCHOOL

FPS-RMPA Responsetijd analyse

- Voor de taak met de hoogste prioriteit geldt: $R = C$
- Alle andere taken kunnen onderbroken worden en voor deze taken geldt: $R_i = C_i + I_i$
- Waarbij I_i de maximale “**interference**” is. Deze treed op als alle taken met een hogere prioriteit gelijk met taak i starten.
- Het aantal keer dat een taak met een hogere prioriteit j gestart wordt voordat i is afgelopen is:

$$\text{Number of Releases} = \left\lceil \frac{R_i}{T_j} \right\rceil$$

- $I_{i,j}$ is dus: $\left\lceil \frac{R_i}{T_j} \right\rceil C_j$

DE HAAGSE 160
HOGESCHOOL

FPS-RMPA Responsetijd analyse

- De totale maximale interference is de som van de maximale interference van alle taken met een hogere prioriteit:

$$R_i = C_i + \sum_{j \in hp(i)} \left\lceil \frac{R_i}{T_j} \right\rceil C_j$$

- Oplossing met behulp van **recurrente** betrekking:

$$w_i^{n+1} = C_i + \sum_{j \in hp(i)} \left\lceil \frac{w_i^n}{T_j} \right\rceil C_j$$

Start met $w_i^0 = 0$ en ga door tot:

$$w_i^n = w_i^{n+1} \checkmark \text{ of } w_i^{n+1} > T_i \times$$

DE HAAGSE 161
HOGESCHOOL

FPS-RMPA Responsetijd analyse

- Je kunt een **programma** schrijven om alle R_i 's te berekenen: zie boek p. 376.
- **Voorbeelden**: zie boek p. 377 en 378.
- Verdere **uitbreiding** is nog nodig:
 - Sporadic taken.
 - Taken met $D < T$.
 - Interactie tussen taken.
 - Release jitter.
 - Taken met $D > T$.
 - Deferred preemption.
 - Fault tolerance.
 - Release offset.

DE HAAGSE 162
HOGESCHOOL

FPS-RMPA $D < T$ en Sporadic taken

- $D < T$:

- Gebruik **DMPA** in plaats van RMPA (geeft DMPO):

$$D_i < D_j \Rightarrow P_i > P_j$$

- Gebruik bij response tijd analyse als stop voorwaarde:

$$W_i^{n+1} > D_i$$

- **Sporadic** taken:

- Vul voor de periodetijd de minimale tijd tussen twee “starts” van deze taak in. $T =$ **minimum inter-arrival interval**.
- Vaak geldt voor sporadic taken $D < T$.

FPS-DMPO Blocking

- Als een taak met een hoge prioriteit moet wachten op een taak met een lagere prioriteit dan wordt deze taak **blocked** (**priority inversion**).
- Een taak die unblocked sluit **achter** de taken met dezelfde prioriteit in de readyqueue aan.
- Als een taak met een lagere prioriteit moet wachten op een taak met een hogere prioriteit dan wordt deze taak **preempted**.
- Een taak die preempted wordt sluit **voor** de taken met dezelfde prioriteit in de readyqueue aan = vooraan de readyqueue!
- Om het real-time gedrag te kunnen voorspellen moet de maximale tijd dat een taak blocked kan zijn **voorspelbaar** zijn (**bound blocking**).

Priority inversion voorbeeld

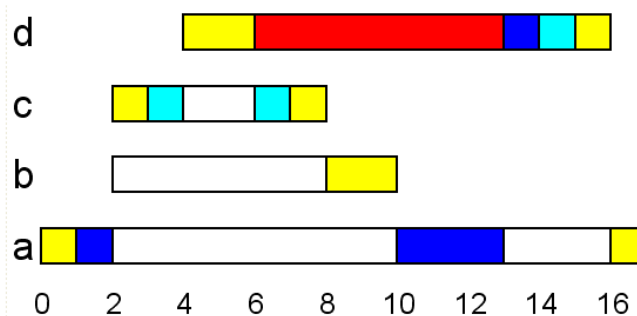

- 4 taken (a, b, c en d) delen 2 resources (Q en V).
- Deze resources kunnen slechts door 1 taak tegelijk gebruikt worden (en zijn dus beschermd met bijvoorbeeld een mutex).

taak	prio	execution	release time
d	4	EEQVE	4
c	3	EVVE	2
b	2	EE	2
a	1	EQQQQE	0

E = taak heeft alleen processor nodig
 Q = taak heeft resource Q nodig
 V = taak heeft resource V nodig

Priority inversion voorbeeld

- Executing
- Executing with Q locked
- Executing with V locked
- Preempted
- Blocked

taak	prio	execution	release time
d	4	EEQVE	4
c	3	EVVE	2
b	2	EE	2
a	1	EQQQQE	0

FPS-DMPO Priority inversion

- Taak d wordt blocked door taak a, b en c (alle processen met een lagere prioriteit)!
- Blocking (priority inversion) is **niet** te **voorkomen** als we mutual exclusive resources delen.
- Blocking is **wel** te **beperken** door het toepassen van **priority inheritance**:
 - Als een taak blocked voor een resource dan krijgt de taak die de resource bezit de prioriteit van de taak die blocked wordt.

DE HAAGSE 167
HOOGESCHOOL

Huiswerk

- Boek: H11
 - Inleiding, 11.1 tot 11.6.2 en 11.7 bestuderen.
 - Opgaven 1, 2, 4 en 7 maken.

DE HAAGSE 168
HOOGESCHOOL